

Kristian Smeds, Paavo Rintala

Déu és bellesa

Kristian Smeds, Pausa 36 (2014)

Déu és bellesa és una dramaturgia de Kristian Smeds, estrenada a Hèlsinki l'any 2000, a partir la novel·la homònima de Paavo Rintala de 1959. El text es compon d'un pròleg i deu escenes que recreen deu quadres del pintor finlandès Vilho Lampi (1898-1936). A banda de ser un sòlid retrat de la persona-artista, aquesta obra és una narració sobre l'experiència de la bellesa, la recerca de la divinitat i la dificultat de ser un ésser humà. Ens mostra un ésser que té la seva mirada posada en l'eternitat.

Fragment de l'obra *Déu és bellesa* (*Jumala on kauneus*)

De Paavo Rintala i Kristian Smeds
Traducció de Riikka Laakso i Meritxell Lucini

IMATGE 6: PARIS

MÚSICA. LAMPI ESQUIA. DESCOBREIX UN TRONC. EL TUSTA.

LAMPI

Què collons és això...? Que sobresurt allà al mig... Però si és l'Otel Scandinayvic! La nostra fonda. Anem-hi!

S'ASSEU AL TRONC. TOT L'HOTEL RONCA, FOLLA I ES BARALLA FENT MOLT SOROLL. LAMPI INTENTA DORMIR.

Cagundéu, quin lloc més mogut. La púrria cridant i les putes xisclant. Cony, d'acord, no dormim. Què collons. Beurem fins que es faci de dia. Per què no. Amb això no tinc cap problema. Mira, hi ha un riu. Deu ser el famós Sena. Quina aigua més tèrbola... i verda.

ESCUP.

I això s'ho beuen? Et ben asseguro que no m'ho beuria, cagundéu. Ah, mira! Tenim una església. Deu ser la del Quaaasimodo. La famosa Notre-State. Segur que ho és, amb els dimoniets asseguts allà dalt. Uix, són lletjos de collons! Ei, nanos, baixeu a donar una abraçada al tiet! Una burilla! Sort que me n'he adonat. El bon tabac s'ha d'aprofitar. Merda, m'he carregat l'esquena! No, no és veritat! Ha ha ha! Que burro que sóc! Però no passa res. Pots ser un burro si vols. Aquí a l'Otel Scandinayvic el servei és lent de collons, per cert. Al fulletó deia que un mosso aquí, un mosso allà, aquí un mosso, allà un mosso, per tot arreu mossos, ia, ia, oh. Però no hi ha ni rastre del servei d'habitacions quan un finlandès el necessita. I què collons és un mosso de totes maneres? Amb el seu coll finet i el seu barret rodonet... És un criat, dic jo. Un criat! Un peó! Un paio per a clavar-li puntades de peu en un racó. Què mosso ni què collons... Per cert, no he vist aquest tio per enlloc. Ja porto ben bé un mes perdent el temps com un babau, fent voltes aquí per la recepció. Com deu estar la meva carmanyola? Pot ser una veritable bomba quan entri en contacte amb l'oxigen.

OBRE LA BOSSA.

Meeeerda! Perfecte, se m'ha florit la sopa i els calçotets vells estan més que incrustats. Així que a reciclatge. Menys mal que he portat el meu ganivet. Si algú busca merder, li dibuixo uns croquis entre les costelles com mai s'ha vist... Aquí ho deixo preparat...

BAIXA UNA PERXA.

Doncs, ja era hora. Així que tu ets un dels famosos mossos francesos. Ecs, collons, ets un bitxo fastigós. No em miris als ulls. Aquí a París el vostre servei és quasi tan lent com al Gran Hotel de Tampere. Baixa una mica, baixa...

LA PERXA BAIXA FINS AL TERRA.

Home, no em toquis els collons! No cal arrossegar-se davant d'un finlandès... Vinga, aixeca't... més amunt, més amunt... No et posis gallet! I no em miris als ulls tampoc...

LAMPI PENJA L'ABRIC A LA PERXA.

No sóc un home dolent. De veritat que no ho sóc. No cal que et caguis. Però tampoc no em miris als ulls. Ara vés-te'n. Cony, que pot ser difícil això... Què, encara ets aquí palplantat?

LA PERXA PUJA. LAMPI INTENTA APUNYALAR L'ABRIC. SE SENTEN LES PASSES DELS GUÀRDIES. LAMPI S'ESPANTA PERQUÈ TÉ EL GANIVET A LA MÀ.

Securitas!

S'AMAGA. ELS PASSOS ACABEN. LAMPI TORNA.

Sí. Ara sóc aquí, al Museu del Louvre. A la secció *à la hollandaise*. Aquests tios de Securitas no paren de fer voltes i més voltes. Sabeu, en aquest museu hi ha l'esperit de l'art viu. Al matí vinc directament aquí al museu quan obren les portes, i sóc l'últim que se'n va quan els segurates em foten fora. Porto aquí, a la butxaca, un pa. Quan aquests tios de seguretat no em veuen, n'arrenco un tros i me'l menjo. Quan vius a una ciutat estrangera, multicultural, malgastadora, com aquesta, és bo que hi hagi algú que s'asseguri que fins l'última engruna de baguette es converteix en aliment. Sóc un paio precís. Mastego tan a poc a poc que no es malgasta ni un gram. Els tios de Securitas deuen estar fent el cigarro.

MENJA TORRADETES. PASSES. LES ENGRUNES VOLEN. S'AMAGA. ELS PASSOS ACABEN.

He après a menjar de forma que els guàrdies d'aquí no se n'adonen. Cal saber quan toca menjar, i quan toca mirar art. I si ja has pagat per mirar, és ximple perdre el temps i els diners anant a un altre lloc a menjar. No sóc tan frívol. Bé, també tinc una altra raó per estar palplantat en aquest museu dia i nit.

POSA EL ROTLLE DE CORDA I EL SEU GANIVET A L'ESCENARI.

Para de vigilar! I tu tampoc no em vigilis! Deixeu que l'home acabi les seves feinetes en pau. Una peça de museu. Per a tothom, i en tots els temps. És Vermeer. La cosidora. Quan Vermeer va pintar aquesta cosidora sobre aquesta tela, no ho va pintar per a cap vaca *hollandaise* ni per a cap porc, no, ni per matar a tothom que ho mirés, no, si no per a tota l'eternitat. Ho va disparar de tal manera que roman amagat, cagundéu, desconegut, sempre amagat dels ulls dels pallussos. I sempre visible als ulls d'aquells que ho entenen. Aquest és l'objectiu veritable del fet de pintar. Una peça de museu. Això és el més important.

S'ESCARXOFA, ES RASCA EL CUL, ES FOT PETS. MENJA TORRADETES I MIRA EL ROTLLE DE CORDA I ES COMMOU.

És realment bonic. Allà hi ha la Bellesa, cagundéu. La bellesa eterna viu aquí, a la secció *à la hollandaise*, és un maleït ral-li imparable de bellesa, dia i nit, i el cap de setmana sencer també. No cal marxar a cap altra secció o museu. Tot el que cal és mastegar una mica de baguette, mirar i entendre. Bé, entendre si pots entendre. La Bellesa és aquí. I la Bellesa és Déu i de Déu és Bellesa i... Bé, cony... Ho miris com ho miris, doncs allà ho tens. És bonic, collons, és tan bonic... Em cago en Déu... Tota aquesta bellesa em fa mal al pit... Oh, Déu meu... Té la composició perfecta... Aix! Amb els contrastos l'has clavat... Merda, no, no ho puc suportar... El xaval comença a bloquejar-se... Ajuda! Algú que m'ajudi... Securitas! Securitas! Aquí, una ànima finlandesa és a punt de palmar-la.

VOMITA. EXAMINA EL SEU VÒMIT.

Què posa en aquell senyal? Rue de Rivo... Ri-vomi... L'última síl·laba se m'encalla al coll. Rue de Rivoli. Sí. Sóc aquí, a la cantonada del carrer Rivoli.

UNA DONA CANTA EN FRANCÈS.

Ei, mira, quina màquina! Quina mossa més carnososa. Vull mirar aquesta paia fins al final! No te m'escapis!

LAMPI MARXA. MÚSICA. TORNA A APARÈIXER COM UN HOME INTERNACIONAL I COOL.

Sava?

Bon-suure!

Bon-suure!

Salu! Salu!

Aaa! Enr-ii! Mona me!

Oo! Fifi! Litte Fifi!

Aaa! Brigitte! Pardon! Pardon!

An café olé! Quii!

Calvados. Per-node.

Calvados. Per-node.

Calva, perno, calva, perno, calva perno...

Gitanes. Goulouaise. Cigarrillos.

Pocuuur. Petiiiiit. Ponpidoo.

Parfoomair!

ES TREU LA SAMARRETA I ES LLEPA L'AIXELLA I ENUMERA EXCITAT MARQUES DE PERFUMS DE DONA. DESPRÉS AGAFA LA SUOR I L'ESPERMA DELS TESTICLES, I ELS XUCLA.

Hugo Boss! Hello my friends! Nice to see you! Me international artist now. No pallús no more. I left the business cutres in Liminka, forever. Me, member of Europe now. European spirit. Free soul. Free man. Tax free. Taxi! Taxi! No taxi! Me grande filmmaker from Finland! And now I am shooting my first international film in París. So? Gravant. Càmera? Gravant. Acció!

GRAVA EL PÚBLIC.

Ja està. Aquesta pel·lícula ja està acabada. La propera serà més experimental, una tipus Dogma. Conté una quantitat notable de càmera en mà i més contingut artístic. So? Gravant! Càmera? Gravant! Acció!

LAMPI S'AGITA PER L'ESCENARI. FINALMENT AIXÒ ES TRANSFORMA EN ALGUNA COSA SEMBLANT A LA DANSA CONTEMPORÀNIA. LA FOSCOR CAU DE COP.

GOGH

Internationaal souul... hehehe... Memper of Europa... sí, sí... Un venedor de botons ets tu... pintor de vaques...

LAMPI ESTÀ DE GENOLLS A L'ESCENARI FOSC. GOGH AGUANTA UN FOCUS SOLITARI I L'IL·LUMINA.

LAMPI

Per fi arriba el vespre, arriba la nit. La foscor cau sobre la ciutat de París. El cel és blau fosc. Silenci. Lluny sona una campana d'església. Una dona crida. Carrers vells, enganxosos. Olor. El barri dels treballadors. Sota un fanal solitari un home dempeus. L'home té un pinzell a la mà, un barret sobre les orelles, al voltant del cap un embenat blanc que es torna vermell a l'orella. Els ulls com túnels. No cal que em segueixis, Ville, tu pinta aquelles peces de museu. Torna al Louvre i escull les peces de museu. I no em segueixis. No hi tornaré. Jo enviaré les peces de museu a la merda. Les hi vaig enviar tan bon punt et vaig conèixer. Primer vaig enviar Mussolini a la merda i ara les peces de museu. Vull pintar com tu. Vull existir, igual que les altres persones. Vull treballar com els teus espigadors amb la seva collita. Igual de dur, igual de calorós. I vull una dona. Una dona! Una com la de la teva pintura. Sóc un noi del camp, tota la meua vida acostumat a treballar en una feina que fa pudor de merda. No m'importen les peces de museu. Sóc un pallús. Només vull viure i pintar com un pagès. Viure? Qui d'aquí no ha volgut viure? Jo el que menys de tots, no? I doncs què va passar? No vaig poder ser un vividor. Un assassí, era jo. Quan pintar, els colors i les línies ja no bastaven, vaig començar a matar gent. En sents? Vaig començar a matar gent. Vés-te'n al Louvre, tria les peces de museu i deixa'm. No em segueixis. Si em segueixes ja saps el que et passarà. Ho pots saber mirant les meves pintures. Et tornaràs boig. I què m'importa? Si jo sóc tu. Jo et buscaré. Et seguiré fins al final. Escolta! És difícil ser jo. En tots els temps ha existit gent com nosaltres, per a qui el que són, no els és suficient. Hem volgut més. Hem volgut més del que és possible. Hem sentit que la bellesa pertany a la vida. Sentit que la vida humana no pot ser perfecta, si li manca bellesa. Els humans sí entenen que la vida no és perfecta sense amor, sense humanitat, sense Déu... Jesucrist va fer-ho comprensible... Però encara a hores d'ara la gent no entén que la bellesa pertany a la vida. Es parla molt sobre la felicitat. Però no s'aconseguirà cap estat de felicitat fins que la bellesa no sigui present a la vida de la gent i l'enriqueixi. La bellesa sempre es deixa de banda, però pertany a la vida tan com el pa i l'amor. La bellesa és part de Déu. Aquests són els meus propis pensaments. Són meus. No m'impedeixis seguir-te. Jo, Vincent van Gogh, he vessat bellesa a la vida de les persones, l'he vessat als meus quadres des de l'altra banda, més enllà dels límits normals, directament des del Regne de la Bellesa. I a quin preu? Què va passar? Vaig començar a matar gent. Em vaig tornar boig. Per última vegada: no em segueixis, vés-te'n al Louvre i escull les peces de museu. Et mataré. Em sents, et mataré. No m'ho impediràs. Si jo sóc tu. Jo, Vilho Lampi, sóc Vincent van Gogh. Em cago en Déu, jo sóc tu. Surt d'allà! On ets?

GOGH

Sóc aquí. Just al teu costat. Just a tocar de la teua ànima. Deixa'm mentre puguis. Perquè aquell que em segueix, mor. Sóc el Jesucrist del Regne de la Bellesa, el Redemptor, el Rostre Sencer del Patiment i la Mort. Aquell que no té nom.

LAMPI MARXA CAMINANT. GOGH ENFOCA EL LLUM AL PÚBLIC. LA LLUM SOLITÀRIA FREGA EL PÚBLIC TRANQUIL·LAMENT FINS QUE FINALMENT ES FON LENTAMENT.

Mots clau: finlandès (teatre), Kristian Smeds

Entrada anterior
Estació

Entrada posterior
Històries d'Istanbul, a contrapeu

Últims números

[Veure'ls tots](#)

(Pausa.)

[Textos legals](#)

[Política de cookies](#)

© 2018 revista pausa. Tots els drets reservats

[Qui som](#)

[Enllaços d'interès](#)

Contacte:

pausa@salabeckett.cat

